

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СОЦІАЛЬНА ЕКОЛОГІЯ ТА БІОЕТИКА

спеціальність	101 Екологія	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Екологія	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	другий (магістерській)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Агаларова Карина Адільївна

Вища освіта – спеціальність соціолог-політолог, викладач соціально-політичних дисциплін

Науковий ступень – кандидат соціологічних наук 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології

Вчене звання – доцент кафедри соціології та політології.

Досвід роботи – 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

Співвтворка одного навчального посібника для опанування курсу Історія соціології: Історія соціології: навчальний посібник / За заг. редакцією І.П. Руценка – Х.: НТУ «ХПІ», 2017.

Авторка міжнародних та фахових публікацій:

THE INTERNET AS AN EDUCATIONAL AND COMMUNICATIVE ENVIRONMENT FOR STUDENT YOUTH // AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research: [http:// www.magnanimitas.cz](http://www.magnanimitas.cz) /12-01-xxv (2022) (Article Web of Science of Core Collection);
SOCIAL ADVERTISING AS A TOOL OF SOCIAL MARKETING AND A WAY TO FORM A POSITIVE BRAND IMAGE // AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research: [http:// www.magnanimitas.cz](http://www.magnanimitas.cz) /12-01-xxv (2022) (Article Web of Science of Core Collection).

Підвищення кваліфікації за програмою Парадигма вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття. Свідоцтво ADV-180705-OSUIA від 28.08.2022. Навчальне навантаження 180 годин / 6 кредитів.

Авторка 1 навчально-методичного та співавторка 5 навчальних та навчально-методичних посібників;

телефон	0975073388	електронна пошта	karinaagalarova18@gmail.com	дистанційна підтримка	Zoom
---------	------------	------------------	-----------------------------	-----------------------	------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	поглиблення знань студентів з екологічних проблем сучасного суспільства та шляхів їх розв'язання, формування екологічної свідомості та культури.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, позааудиторні заняття, реферативна робота
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 14 годин лекції, 16 практичні; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК.07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ФК.11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.	Програмні результати навчання	ПР.15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.
--------------------	--	--------------------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Гуманістичні аспекти взаємодії суспільства та довкілля

Лекція 1.	Предмет і завдання соціальної екології	Практичне заняття 1	Об'єкт вивчення соціоекології. Мета і завдання соціоекології. Історія та напрямки розвитку науки. Класифікація і структура соціоекосистем. Роль науки у розвитку соціоекологічної культури.	Самостійна робота	Підготовка рефератів, презентацій за темами курсу: Характеристика основних етапів становлення соціоекології як окремої науки. Ознайомлення з основними поняттями та термінами соціальної екології. Вивчення основних методів досліджень соціоекології. Аналіз історичних етапів взаємодії суспільства та природи. Дослідження основних проблем природокористування, його видів та впливу на довкілля. Аналіз впливу людської діяльності на довкілля. Дослідження соціоекологічних проблем регіону. Аналіз впровадження екологічних проектів та їх наслідків у політичній,
Лекція 2.	Біологічні аспекти соціальної екології	ПЗ 2	Поняття про екологічну (природоохоронну) свідомість. Генезис та еволюція екологічної свідомості. Загострення протиріччя між науково-технічним і соціальним прогресом людства та розвитком природного середовища.		
Лекція 3.	Географічні аспекти взаємодії суспільства та природи	ПЗ 3	Географічна оболонка Землі як сфера взаємодії людського суспільства та природи, їх формування. Основні закономірності географічної		

			оболонки: цілісність, ритмічність розвитку, ярусна будова, складна просторова диференціація. Роль географічної науки у становленні соціоекології. Поняття гранично допустимі антропогенні навантаження на геоекосистеми.		соціальної та економічної сфері. Розрахунки за загальними показниками демографічної ситуації регіону. Діагностика соціоекологічних проблем та визначення їх впливу на характер взаємодії суспільства та довкілля. Оцінювання ролі науково-технічного прогресу в гармонізації взаємовідносин суспільства та природи. Аналіз правових аспектів впливу суспільства на довкілля. Дослідження міжнародно-правового регулювання взаємовідносин у глобальній соціосфері. Дослідження основних принципів та шляхів формування соціально-екологічної культури. Дослідження соціально-екологічної політики в Україні.
Лекція 4.	Ґрунтознавчі аспекти взаємодії суспільства та природи	ПЗ 4	Поняття про біосферу. Основні компоненти біосфери за В.І. Вернадським. Великий геологічний кругообіг речовин та енергії в природі. Поняття: біотоп, біоценоз, фактори життєвого середовища, фітоценоз, популяція, гомеостаз, екологічна ніша, екосистеми.		
Лекція 5.	Гідрологічні та гідрогеологічні аспекти взаємодії суспільства і природи	ПЗ 5	Роль гідросфери для функціонування біосфери та життєдіяльності людства. Антропогенний вплив на гідросферу та його негативні наслідки. Принципи раціонального використання водних ресурсів.		
Лекція 6.	Метеорологічні аспекти взаємодії суспільства і природи	ПЗ 6	Роль атмосферного повітря для функціонування біосфери та життєдіяльності людства. Поняття забруднення навколишнього середовища. Масштаби забруднення атмосфери: місцеві, регіональні, глобальні. Основні антропогенні забруднювачі атмосфери, їхні джерела викидів.		
Лекція 7.	Медичні аспекти взаємодії суспільства та	ПЗ 7	Поняття про здоров'я людини. Сучасний стан здоров'я населення України. Сучасні		

	природи		тенденції впливу на людину зміненої людством природи і споживання забрудненої хімічними та радіоактивними речовинами харчової продукції; поява нових захворювань; біологічний мутагенез і поява вірулентних штамів мікроорганізмів.		
Лекція 8.	Економічні аспекти соціоекології	ПЗ 8	Природні ресурси і їх класифікація. Способи регулювання природокористування. Механізм регулювання у сфері природокористування, охорони навколишнього середовища. Підходи до економічної оцінки впливу людини на природу		

Модуль 2. Освітньо-науковий

Лекція 9.	Соціально-екологічні проблеми людства та шляхи їх вирішення	ПЗ 9	Поняття «екологічна криза». Класифікація екологічних криз по типу походження. Політичні, економічні і соціальні проблеми. Глобальні проблеми на рубежі ХХ і ХХІ ст. Сучасні екологічні проблеми в Україні. Шляхи вирішення екологічних проблем	Самостійна робота	
Лекція 10.	Роль інформації у вирішенні проблем взаємодії суспільства і природи	ПЗ 10	Проблема взаємодії суспільства і природи. Головні еколого-економічні принципи сучасної екополітики (за матеріалами Програми дій, Міжнародний екологічний конгрес.		
Лекція 11	Соціоекологічне право та його функції	ПЗ 11	Правове регулювання суспільних відносин у сфері природокористування та охорони природи. Роль права у регулюванні взаємодії природи і суспільства. Природні об’єкти, що підлягають охороні з боку держави, засоби контролю і повноваження органів контролю за дотриманням природоохоронного законодавства.		
Лекція 12	Соціально-екологічні наслідки урбанізації	ПЗ 12	Особливості розселення людства. Історичні шляхи розселення людства. Поняття експансії. Сучасна типологія міграцій. Внутрішні та зовнішні міграції. Структура		

			народонаселення. Сімейна структура населення, вікова структура населення, типи вікової структури населення, статевая структура населення. Показники природного руху населення – народжуваність, смертність, природний приріст населення.		
Лекція 13	Основи екологічної етики та культури	ПЗ 13	Моральний аспект взаємовідносин людини, суспільства і природи. Правила та принципи екологічної етики: принцип партнерства, «екологічний імператив», принцип бережного ставлення до природи. Поняття екологічної культури. Формування екологічної культури		
Лекція 14	Екологічна освіта та виховання	ПЗ 14	Роль екологічної освіти і виховання в сучасному суспільстві. Модель організації екологічної освіти в вищих навчальних закладах. Екологізація системи освіти. Екологічні проблеми і моделі їх вивчення в системі шкільної екологічної освіти. Досвід екологічної освіти в інших країнах.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

<i>Література</i>	1. Кунах О.М., Жуков О.В. К-97 Соціальна екологія: Навчально-методичний посібник, – Дніпро: типографія «АРБУЗ», 2021. – 61 с. 2. Джигирей В.С. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища (Екологія та охорона природи): підручник / В.С. Джигирей, В.М. Сторожук, Р.А. Яцюк. – Львів: Афіша, 2015. – 272 с. 3. Гавриленко Б.Б. Соціальна екологія : навч. посібник. / Б.Б. Гавриленко. – Запоріжжя : Дике Поле, 2001. – 227 с. 4. Корсак К.В., Плахотник О.В. Основи екології: навчальний посібник. – 2-ге вид. – К.: МАУП, 2000. – 240 с. 5. Соціальна екологія. Навчальний посібник / за ред. Л.П. Царика. – Тернопіль: підручники і посібники, 2002. – 206 с.	<i>Методичне забезпечення</i>	1. Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна екологія та біоетика» складена для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 054«Соціологія» / Укл.К. А. Агаларова. – Харків, 2024. – 20 с.
-------------------	--	-------------------------------	---

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумковий контроль	100-бальна, національна ECTS	до 50	50% від підсумкової оцінки за навчальний курс (екзаменаційне випробування в усній формі або тестування)
Поточний контроль	100-бальна накопичувальна	до 50	якість та активність роботи на лекційному занятті (участь у дискусії тощо)
			якість та активність роботи на практичному або семінарському занятті (виконання завдань, участь у дискусії)
			якість виконання завдань у межах самостійної роботи
			якість виконання індивідуального завдання

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.